

Dosarul nr. 2rc-69/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (Jud: A. Braga)

Instanța de apel: Curtea de apel Chișinău (Jud: M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

08 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chișinău împotriva Preturii sectorului Botanica și Direcției Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis parțial cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica și împotriva încheierii din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica,

c o n s t a t ă :

La 14 mai 2018, Întreprinderea Municipală pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Preturii sectorului Botanica și Direcției Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Întreprinderea Municipală pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chișinău a solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților, a datoriei pentru serviciile prestate în sumă de 115511,01 lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 4000 lei și a taxei de stat în sumă de 3465,33 lei.

Prin hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea înaintată de Întreprinderea Municipală pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chișinău s-a admis parțial.

S-a dispus încasarea din contul Direcției Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica în beneficiul Întreprinderii Municipale pentru Serviciile Locative Botanica,

mun. Chișinău, a datoriei pentru serviciile prestate în sumă de 115111,01 lei, a taxei de stat în sumă de 3465,33 lei și a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 4000 lei.

În rest, pretențiile înaintate împotriva Preturii sectorului Botanica s-au respins ca neîntemeiate (vol. II, f.d. 31, 40-44).

La 30 octombrie 2018, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 16 octombrie 2018 a primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea Întreprinderii Municipale pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chișinău să fie respinsă integral.

Prin încheierea din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării în conformitate cu exigențele legii a cererii de apel motivate și a taxei de stat în sumă de 2590 de lei, fiindu-i acordat termen 7 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantei că dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La 04 februarie 2019, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica a depus cerere de scutire de la plata taxei de stat, solicitând scutirea de la plata taxei de stat în temeiul art. 85 alin. (1), lit. i) din Codul de procedură civilă și art 4 alin. (1), pct. 13 din Legea taxei de stat.

Prin încheierea din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și s-a scutit apelanta de la plata taxei de stat în sumă de 2387,50 lei. S-a comunicat acesteia despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 202,50 lei, în termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii.

Prin încheierea din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Botanica, din motivul apelanta nu a înlăturat neajunsurile stabilite în încheierea din 28 februarie 2019.

La 10 aprilie 2019, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica a declarat recurs împotriva încheierilor din 28 februarie 2019 și 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 28 februarie 2019, în partea ce ține de achitarea taxei de stat în sumă de 202,50 lei, cu pronunțarea unei noi încheieri de scutire integrală de la plata taxei de stat. Totodată recurentul a solicitat casarea încheierii din 28 martie 2019, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica a invocat că încheierile contestate sunt neîntemeiate și fără suport juridic.

Recurenta a menționat că nu a fost de acord cu încheierea din 28 februarie 2019 a Curții de apel Chișinău, însă a achitat taxa de stat în sumă de 202,50 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 453 din 14 martie 2019 (vol. II, f.d.72).

Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica a mai relatat că la 18 martie 2019, în cancelaria Curții de Apel Chișinău a depus o cerere înregistrată cu nr. 4326 la care a anexat bonul de plată a taxei de stat.

Mai mult, recurenta a specificat că prin dispariția ordinului de plată a taxei de stat, instanța de apel îi îngrădește dreptul la justiție și la un proces echitabil, deoarece taxa de stat a fost achitată în termenii stabiliți.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La 28 martie 2019, Curtea de Apel Chișinău, a pronunțat încheierea contestată.

Astfel, recursul declarat la 10 aprilie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierilor din 28 februarie 2019 și 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, la faza primirii cererii de apel.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele dosarului rezultă că, la 30 octombrie 2018, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 16 octombrie 2018 a primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (vol. II, f.d. 35-39).

În corespundere cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării în conformitate cu exigențele legii a cererii de apel motivate și a taxei de stat în sumă de 2590 de lei, fiindu-i acordat termen 7 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantei că dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (vol. II, f.d. 49-50).

Ulterior, la 04 februarie 2019, Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica a depus cerere cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, invocând prevederile art. 85 alin. (1), lit. i) din Codul de procedură civilă și art. 4 alin. (1), pct. 13 al Legii taxei de stat (vol. II, f.d. 52-53).

Prin încheierea din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis parțial cererea depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și s-a scutit apelanta de la plata taxei de stat în sumă de 2387,50 lei. S-a comunicat acesteia despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 202,50 lei, în termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii (vol. II, f.d. 60-61).

Prin încheierea din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, din motivul apelanta nu a înlăturat neajunsurile stabilite în încheierea din 28 februarie 2019 (vol. II, f.d. 63-66).

Din conținutul încheierii recurate rezultă că restituirea cererii de apel a fost generată de faptul că apelanta nu a îndeplinit indicațiile instanței dispuse prin încheierea din 28 februarie 2019, referitor la prezentarea dovezii de plată a taxei de stat.

În speță, instanța de recurs menționează că soluția Curții de Apel Chișinău a constatat o ingerință în dreptul recurente la o instanță, prevăzut de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 CEDO. Astfel, potrivit cauzei Malahov vs Moldova din 07 iunie 2007, acest drept nu este unul absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, în sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

Totodată, Curtea Europeană a constatat că, în unele cauze, în special, unde aceste limitări se refereau la condiții de admisibilitate ale căilor de atac sau unde interesele justiției cereau ca reclamantul să aducă garanții privind suportarea costurilor care puteau fi cauzate celeilalte părți prin calea de atac, pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (a se vedea, spre exemplu, Brualla Gómez de la Torre v. Spain, Reports of Judgments and Decisions 1997-VIII, p. 2955, § 33, și Tolstoy-Miloslavsky v. the United Kingdom, hotărâre din 13 iulie 1995, Seria A nr. 316-B, p. 80-81, §§ 61 et seq.).

Colegiul menționează că autoritățile publice centrale, organele administrației publice centrale, Curtea de Conturi și structurile teritoriale ale acesteia, finanțate de la bugetul de stat, în cazul intentării acțiunilor pentru apărarea intereselor statului, precum și la depunerea cererilor de contestare a hotărârilor judecătorești, adoptate asupra acestor acțiuni, sînt scutite de la plata taxei de stat indiferent de calitatea lor procesuală (art.4 alin. (13) din Legea taxei de stat, art.85 alin.(1) lit. i) din Codul de procedură civilă).

Mai mult, în aceeași hotărâre s-a menționat că dacă instituțiile sus-menționate, intentează acțiune pentru apărarea intereselor patrimoniale proprii, acestea vor achita taxa de stat în ordine generală, iar dacă aceste autorități figurează în calitate de pîrîți și acțiunea reclamantului se admite, taxa de stat se va încasa de la ele atît prin hotărîrea pronunțată, cît și la contestarea acestor hotărîri.

Astfel, instanța de recurs atrage atenția că în speță, obiectul acțiunii este încasarea datoriei pentru serviciile prestate Direcției Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica.

Prin urmare, în conformitate cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Așadar, solicitând scutirea de plata taxei de stat, Direcția Educație Tineret și Sport, sectorul Botanica, urma să probeze lipsa mijloacelor financiare, prezentând probe pertinente în acest sens. În calitate de probă pot servi: informația de la Inspectoratul fiscal privind existența și situația conturilor bancare, dările de seamă fiscale pentru ultimii ani, informația de la oficiul Cadastral privind imobilele deținute, informația de la Agenția Servicii Publice privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate etc.

Cu referire la probele prezentate de către recurenta-apelanta și anume, solicitarea din 11 august 2017 adresată Direcției Generale Finanțe cu privire la alocarea mijloacelor financiare suplimentare și răspunsul din 14 august 2017 al Direcției Generale Finanțe, instanța de recurs menționează că solicitarea expediată vizează anul 2017, însă, cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat este depusă la 04 februarie 2019. Prin urmare, recurenta-apelanta urma să prezinte acte ce ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat, pentru anul 2019.

În cazul de față, la adoptarea încheierii de scutire parțială de la plata taxei de stat, instanța de apel trebuia să examineze minuțios probele prezentate de către recurentă sau să solicite suplimentar probe în vederea soluționării juste a cerințelor înaintate. La fel, din încheierea din 28 februarie 2019, nu se poate deduce în baza a căror acte instanța de apel a scutit parțial recurenta-apelanta de la plata taxei de stat, precum și nu a explicat de ce recurenta a fost scutită de la plata taxei de stat în sumă de 2387,50 de lei.

Pe cale de consecință, se constată că instanța de apel nu a interpretat corect prevederile art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Constatările respective constituie o bază suficientă pentru instanța de recurs să stabilească o încălcare a articolului 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierile din 28 februarie 2019 și 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță la faza primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Direcția Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica.

Se casează încheierile din 28 februarie 2019 și 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea

Municipală pentru Serviciile Locative Botanica, mun. Chişinău împotriva Preturii sectorului Botanica și Direcției Educație, Tineret și Sport, sectorul Botanica, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chişinău cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Se restituie cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chişinău, la faza primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru